

8. Рак Н. Є. Конкурентоспроможність банку в умовах економіки знань [Електронний ресурс] / Н. Є. Рак // Університету банківської справи Національного банку України. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vldi/2008_3/pdf/Rak.pdf.

9. Ермолов М.О. Чем отличается конкурентоспособность фирмы от

конкурентоспособности товара / Как продать ваш товар на внешнем рынке. – М.: Мысль, 1990. – 239 с.

10. Заруба Ю.О. Конкурентоспроможність комерційного банку // Фінанси України. – 2001. – № 2. – С. 119-124.

11. Федулова Л., Волощук І. Управління конкурентоспроможністю банків в умовах трансформаційної економіки: Монографія. – К.: Наук. Світ, 2002. – 301 с.

12. Стратегічний менеджмент банку: навч. посібник / Козьменко С.М., Шпиг Ф.І., Волошко І.В., 2003. – 734 с.

13. Сідельник О. П. Система управління конкурентоспроможністю банку / О. П. Сідельник // Молодий

вчений. – 2014. – № 6(2). – С. 35-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_6%282%29__11

14. Вовк В. Я. Концептуальні засади організації стратегічного управління конкурентоспроможністю банку / В.Я. Вовк // Бізнес інформ – 2012 – № 9. – С. 237-240.

15. Дубовик О.В., Бойко С.М., Вознюк М.А., Гірченко Т.Д. Маркетинг у банку: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – К. Алерта, 2007. – 275 с.

16. Мірошниченко О. В. Аналіз конкурентного середовища банківської системи України / О. В. Мірошниченко // Культура народів Причорномор'я. – 2007. – № 109. – С. 102-105.

17. Экономическая характеристика теории конкуренции в банковском секторе / В.А. Москалёва // Культура народів Причорномор'я. – 2013. – № 260. – С. 293-296. – Бібліогр.: 4 назв. – рос.

18. Шестопалова О.В. Конкурентоспроможність вітчизняних комерційних банків шляхи її досягнення / О.В.Шестопалова // монографія «Розвиток економіки України під впливом економічних, соціальних, технологічних та екологічних трендів» – 2015. – С. 196-208.

ЗМІСТ, СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ ДОСТУПНОСТІ В СФЕРІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

CONTENT, NATURE AND VALUE OF THE ACCESSIBILITY CATEGORY IN THE FIELD OF FUNCTIONING OF MAIN ACTIVITIES

У статті здійснено обґрунтування змісту, суті та значення категорії доступності в сфері функціонування основних засобів на основі опрацювання джерел інформації, де доступність розглядалася у різних сферах економіки. Доведено, що доступність різних аспектів трактується як можливість, якість, обмеження, міра та як властивість. Доступність в сфері функціонування основних засобів запропоновано розглядати з кількох сторін, зокрема: з точки зору безпосередньо об'єкту, окремо суб'єкту та їх взаємодії в процесі функціонування та розвитку основних засобів. Здійснено узагальнення методичних підходів до формалізації доступності за різними секторами економіки. Доведено, в сфері функціонування основних засобів доступність визначається певним обмеженням у формі стримування, заборони, форми регулювання, відповідних додаткових процедур та правил, що визначають спектр прояву доступності в процесі функціонування основних засобів від фінансового до організаційного. Висока доступність обумовлена стійкістю функціонування системи основних засобів на тривалій період із стабільною якісною структурою. Прийнято високу доступність ототожнювати із ефективним використанням ресурсу.

Ключові слова: основні засоби, доступність, методичні підходи, функціонування, система, можливість, обмеження, ступінь, міра, властивість, якість.

В статье осуществлено обоснование содержания, сути и значения категории до-

ступности в сфере функционирования основных средств на основе обработки источников информации, где доступность рассматривалась в различных сферах экономики. Доказано, что доступность различных аспектов трактуется как возможность, качество и как свойство. Доступность в сфере функционирования основных средств предложено рассматривать с нескольких сторон, в частности: с точки зрения непосредственно объекта, отдельно субъекта и их взаимодействия в процессе функционирования и развития основных средств. Осуществлено обобщение методических подходов к формализации доступности по разным секторам экономики. Доказано, в сфере функционирования основных средств доступность определяется определенным ограничением в форме сдерживания, запретов, форм регулирования, соответствующих дополнительных процедур и правил, определяющих спектр проявления доступности в процессе функционирования основных средств от финансового до организационного. Высокая доступность обусловлена устойчивостью функционирования системы основных средств на длительный период со стабильной качественной структурой. Принято высокую доступность отождествлять с эффективным использованием ресурса.

Ключевые слова: основные средства, доступность, методические подходы, функционирование, система, возможность, ограничения, степень, мера, свойство, качество.

УДК 558.27

Кулько-Лабинцева І.В.

старший викладач кафедри економіки підприємства
Класичний приватний університет

The article substantiates the content, nature and importance of the category of accessibility in the field of fixed assets functioning on the basis of processing of information sources, where accessibility was considered in various spheres of the economy. It is proved that the availability of various aspects is treated as an opportunity, a quality and as a property. Accessibility in the sphere of functioning of fixed assets was proposed to be considered from several sides, in particular: from the point of view of the object itself, the individual entity and their interaction in the process of functioning and development of fixed assets. A generalization of methodological approaches to the formalization of accessibility for different sec-

tors of the economy is carried out. It is proved that in the sphere of functioning of fixed assets accessibility is determined by a certain restriction in the form of deterrence, prohibitions, forms of regulation, corresponding additional procedures and rules that determine the range of availability in the process of functioning of fixed assets from financial to organizational. High availability is due to the stability of the functioning of the fixed assets system for a long period with a stable quality structure. High accessibility is identified with the effective use of the resource.

Key words: fixed assets, accessibility, methodical approaches, functioning, system, possibilities, limitations, degree, measure, property, quality.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день неформальна сторона бізнес-процесів суб'єктів господарювання стає визначальною, оскільки суб'єктивізм, що притриманий працівникам, обумовлює характер прийняття їх рішень. Однією із вагомих категорій, на який звертає увагу як виробничий персонал, так і управлінський – це доступність в сфері їх діяльності тих, чи інших об'єктів, технологій, процесів тощо. Категорія доступності є результатом прояву суб'єктно-об'єктного підходу до функціонування та розвитку суб'єкта господарювання та його бізнес-процесів, яка є недостатньо дослідженою в сфері функціонування основних засобів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Категорію доступності досліджували в різних науково-практичних сферах, проте, єдиного бачення щодо її суті не наводиться. Так, доступність вивчали у банківському секторі Гринюк А., Науменкова С., у житловому – Омельчук В. О., сектор медичних послуг – Мнушко Н. М., Овчаренко О. М., соціальний сектор – Гордей О., сектор освітніх послуг – Лукіна Т. О., сектор торгівлі – Апопій В. В., Яців І. Б., сектор інформаційних технологій – Черкасов Д. І. тощо. Зазначене ще раз підкреслює вагомість та всеосяжність даної категорії для будь-якого виду та сфери діяльності. Проте, в сфері функціонування основних засобів доступ-

ність недостатньо вивчена, що обумовлює доцільність подальших досліджень.

Метою статті є обґрунтування змісту, суті та значення категорії доступності в сфері функціонування основних засобів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для розуміння змісту доступності в економічній сфері розглянемо основні її визначення, які, в основному, розглядаються в контексті певної сфери, див. табл. 1.

Таким чином, доступність різних аспектів трактується як можливість, якість та як властивість, зазначене пояснюється тим, що дану категорію треба досліджувати з різних боків, з точки зору об'єкту чи процесу, що її обумовлює, та з точки зору того, що вона продукує – безпосередньо можливості. Також вона виступає певною мірою оцінювання – ступенем досягнення чогось. Ступінь результату від використання ресурсу характеризує ступінь його доступності.

На наш погляд, враховуючи існуючі підходи до тлумачення досліджуваної категорії, доступність повинна розглядатися з точки зору суб'єкта, об'єкта чи результату одночасно. Тоді з точки зору об'єкта представляємо її як його властивість забезпечувати необмежене користування ним суб'єктами у прийнятній формі та узгоджений період з метою досягнення найкращого результату. З точки зору

Таблиця 1

Тлумачення змісту категорії «доступність» в економічній сфері

Джерело	Зміст категорії «Доступність»
[11]	«Інформаційна доступність (англ. Availability) — це властивість ресурсу, яка полягає в тому, що користувач та/або процес, який володіє відповідними повноваженнями, може використовувати цей ресурс – так само надання можливості використовувати ресурс відповідно до правил, встановлених політикою не очікуючи довше заданого (прийнятого) інтервалу часу»
[12]	«Доступність в архітектурі та будівництві - надання можливості людям з обмеженнями вести незалежний спосіб життя, можливість користуватися правами та здійснювати активну участь у соціально-економічних процесах; обмеження в доступності вважається формою дискримінації»
[13]	«Доступність в сфері інформаційної безпеки - можливість за прийнятий час одержати інформаційну послугу, яка має окремі властивості , що задовольняють потребу людини повністю, або з найбільшою ефективністю»
[14]	«Пошукова доступність – це якість , що визначає здатність бути виявленим або доступним; ступінь легкості виявлення конкретного об'єкта; ступінь , в якій система або навколишнє середовище підтримує навігацію і доступ до об'єкта»

Джерело: узагальнено автором

суб'єкта, доступність об'єкта розглядається як міра реалізації можливостей користування ним у прийнятній формі та узгоджений період з метою досягнення найкращого результату. Крім того, якщо в дослідженні об'єкт розглядається як система, тоді доступність визначатиметься тільки як його властивість. У випадку, коли доступність виступає характеристикою результату, наприклад, об'єкт після здійснення певних заходів щодо нього, стає більш доступним, тоді дана категорія виступає мірою оцінювання, ступенем досягнення бажаного.

За аналогією біологічної доступності можна розглядати такі види доступності, а саме: абсолютну доступність – результат порівняння її ступеня із базовим (нормативним) показником або із її ступенем аналогічного об'єкта дослідження. Тоді відносна доступність характеризує міру її досягнення об'єктом за умов різних підходів до її забезпечення.

Таким чином, доступність в сфері функціонування основних засобів доцільно розглядати також з кількох сторін, зокрема: з точки зору безпосередньо об'єкту, окремо суб'єкту та їх взаємодії в процесі функціонування та розвитку системи основних засобів.

З метою формалізації доступності в сфері функціонування основних засобів дослідимо методичні підходи до формалізації доступності за різними секторами економіки, табл. 1.

З метою формалізації доступності в сфері функціонування основних засобів дослідимо методичні підходи до формалізації доступності за різними секторами економіки, табл. 1.

Таблиця 1

Узагальнення методичних підходів до формалізації доступності за різними секторами економіки

Сектори економіки	Визначення понятійного змісту доступності	Види доступності	Параметри, що описують доступність	Методика оцінювання доступності
Банківський сектор: Гринюк А., Науменкова С. [3;6]	Доступ населення, фінансових інституцій, суб'єктів господарювання до базових фінансових послуг без будь-яких перешкод щодо їх отримання	Фінансова, соціальна	За рівнями: державний, регіональний, рівень підприємств, населення	Анкетування, Індикативний Коефіцієнтний: коефіцієнт фінансової стійкості і стабільності
Житловий сектор: Омельчук В.О. [8]	Можливість придбання недорогого житла громадянами з низьким рівнем доходу	Комерційна, соціальна	За рівнями: державний, індивідуальний	Індексний: індекс доступності житла; коефіцієнтний
Сектор медичних послуг : Мнушко Н. М., Овчаренко О. М. [5;9]	Можливість своєчасного придбання лікарських засобів за найнижчою ціною	Фізична, економічна, маркетингова,	За рівнями: державний, регіональний, рівень підприємств. Параметри: інституційні та маркетингово-виробничі	Коефіцієнтний: коефіцієнт стабільності асортименту; статистичний
Соціальний сектор: Гордей О. [2]	Можливість забезпечити свої першочергові потреби	Моральна, економічна, товарна	За рівнями: державний, регіональний, субкультурний, індивідуальний	Статистичний, коефіцієнтний: коефіцієнт розподілу, перерозподілу і використання доходів населення; індикативний
Сектор освітніх послуг : Лукіна Т. О. [4]	Можливість забезпечити населення відповідним рівнем освіти	Фізична, фінансова	За рівнями: державний, індивідуальний	Статистичний, рейтинговий, коефіцієнтний, індексний : індекс доступності освіти, індикативний
Сектор торгівлі : Аполій В. В., Яців І. Б. [1;10]	Можливість населення придбати товари у необхідній кількості, відповідної якості	Фізична, економічна	За рівнями: державний, суб'єктів господарювання, індивідуальний	Індексний: індекси цін; статистичний, індикативний, графічний, коефіцієнтний.
Сектор інформаційних технологій: Черкасов Д.І. [15]	Впровадження технічних рішень, які забезпечують безперервність бізнес-процесів підприємства на рівні 24 × 7 (24 години на добу, 7 днів на тиждень)	Висока доступність	За рівнями: висока, часткова, низька; постійна, мінлива.	Теорія ймовірності, інтегрований.

Джерело: узагальнено автором на основі опрацювання [3]

Так, Гринюк А. доступність кредитних ресурсів характеризує як запоруку розвитку економіки. Доступність кредитних ресурсів – це доступ населення, фінансових інституцій, суб'єктів господарювання до базових фінансових послуг без будь-яких перешкод щодо їх отримання [3]. Кредитні продукти на території України різноманітні, мають юридично-правове підґрунтя, яке забезпечує прозорість їх надання не тільки бізнесу, але й населенню [3]. Фінансова доступність кредитних ресурсів полягає у можливості населення погасити не тільки основну суму кредиту у встановлений договором термін, але проценти за користування кредитними ресурсами. Соціальна доступність кредитних ресурсів полягає у доступності іпотечного кредитування для малозабезпечених верств населення. Так, на рівні держави це питання може бути вирішене за рахунок часткового фінансування витрат на іпотечне житло за рахунок державних коштів.

На сьогодні автором виділено ряд причин, які обмежують доступність кредитних ресурсів, банківських продуктів для суб'єктів господарювання та населення, зокрема: [3] низький рівень інформування населення та суб'єктів господарювання про можливість отримання банківського продукту, задля задоволення окремих цілей; високі ставки за кредитами, складність процедури отримання; відсутність кредитування програм start-up; низький рівень розвитку лізингу, недостатня увага з боку лізингових компаній до бізнесу.

На думку Науменкової С. до «економічної доступності фінансових послуг слід віднести фінансове охоплення, або фінансову інклюзивність (financial inclusion) — доступ споживачів до базових фінансових послуг в регіоні за відсутністю різного роду перешкод (цінових та нецінових) щодо їх отримання» [7]. Автор зазначає, що завдяки анкетуванню фінансові організації всього світу мають можливість встановити міру та ступінь інклюзивності фінансових послуг [7]. За результатами досліджень, вона пропонує ряд індикаторів доступності: доступ дорослого населення, сільського населення до фінансових інструментів та продуктів, використовуючи коефіцієнтний метод оцінювання [7]:

$$S_f = \frac{K_v}{Z_d + Z_k}, \quad (1)$$

де S_f – показник фінансової стабільності; K_v – власний капітал, грн; Z_d – довгострокові зобов'язання, грн; Z_k – короткострокові зобов'язання, грн.

На наш погляд, доступність лише частково може бути описана показником фінансової стабільності, оскільки дана категорія багатоаспектна та носить комплексний характер.

Крім того, Омельчук В. О. зазначає, що доступність житла – це фактична можливість людини

його придбати, також виокремлює комерційну і соціальну доступність житла [8]. Так, критерієм, який відноситься до комерційної доступності житла автор вважає можливість домогосподарства сплатити перший внесок за житло та погасити в строк кредитні платежі з процентною ставкою не більше 35% річних [8]. Соціальна доступність житла характеризується доступністю рівня забезпечення норми житлових умов для окремих верств населення [8]. В результаті, дослідником запропоновано використовувати індекс доступності житла I_d , який розраховується за формулою 2 [8]:

$$I_d = \frac{\bar{D}_d \times 100\%}{D_o}, \quad (2)$$

\bar{D}_d – середній дохід домогосподарства, грн.; D_o – дохід, що є необхідним для отримання і обслуговування довгострокового іпотечного кредиту, грн.

На наш погляд, даний підхід більше відображає маркетингову складову доступності, оскільки визначає результативний показник через доходи, як можливості досягнення наміченого, проте, її соціальна складова представлена лише об'єктом дослідження – житлом.

На думку Мнушко Н. М. економічна доступність в секторі медичних послуг складається з системи державної компенсації та з системи формування попиту на товар, де розглядаються такі види доступності лікарських засобів: маркетингова, фізична, економічна [5].

Маркетингову доступність автор розглядає як систему наступних показників: збут, реалізація, попит, імпорт, власне виробництво [5]. Так само, автор виокремлює фізичну доступність і відносить до неї власне виробництво, імпорт і систему реалізації ліків, при цьому, не обґрунтовуючи, чому саме дані показники відносять до характеристик маркетингової та фізичної доступності. Даний підхід характеризує фактичну пропозицію ліків і фактичну платоспроможність населення, тому даний підхід вважаємо обмеженим по суті.

Що стосується державного рівня доступності, варто погодитись з автором, що найголовніша функція держави – законотворча. І саме нормативно-правовими актами держава формує та регулює доступність будь-якого блага. Так, на думку Овчаренко О. М., доступність правосуддя – це можливість людини отримати повноцінний захист своїх прав та обов'язків, через відповідні судові органи [9].

Щодо регіонального рівня у сфері оцінки доступності лікарських засобів Мнушко Н. М. зазначає, що повинен здійснюватися контроль якості медикаментів та повноти його асортименту з урахуванням того, що у різних регіонах попит на ліки відрізняється [5]. Для оцінювання доступності автором запропоновано використання коефіцієнту стабільності асортименту K_s , який розраховується за формулою 3 [5]:

$$K_s = 1 - \frac{k_v}{k_p \times A}, \quad (3)$$

k_v – кількість відсутніх препаратів на момент перевірки, од.; k_p – кількість перевірок, од.; A – асортимент наявних на ринку препаратів, од.

Зауважимо, даний підхід також чергова спроба визначити доступність через показники стабільності, проте, по-перше, доступність треба досягти, а потім забезпечувати її стабільність у часі та просторі. По-друге, асортимент має певну структуру яка змінюється за вимогами попиту, а у формулі він представлений загальною кількістю, що більше відповідає суті якості перевірки асортименту щодо його наявності, а не стабільності за певний період часу.

За результатами досліджень Лукіної Т. О. доступність освітніх послуг – це міра доступу населення до якісної освіти [4]. Автор поділяє доступність освітніх послуг на наступні види [4]: фізична доступність освітніх послуг – це створення всіх умов (у тому числі і створення установ) для отримання усіма верствами населення відповідного рівня освіти [4]; фінансова доступність визначається як спроможність населення у повній мірі сплатити за отримання освітніх послуг, при цьому наголошує на тому, що без наявності фізичної доступності, оцінювати рівень фінансової доступності недоцільно [4].

Автор наголошує на необхідності оцінювання реально досягнутого рівня доступності освітніх послуг у частині порівняння фактично отриманої фізичної доступності та фактичного їх використання, для чого запропоновано використовувати «індекс доступності освіти, який складається з відносної частки дітей, які відвідують молодші класи початкової школи; рівня грамотності дорослих; відносної частки школярів, які пішли до 5-го класу; доступності освіти залежно від статі» [4]. Таким чином, автор використовує відносні показники як індикатори.

Перевагами даного підходу є те, що автор намагався комплексно охопити всі спектри прояву доступності в освітній області дослідження, проте, досить складно здійснювати інтегровані підсумки, коли одночасно змішують непорівнянні за суттю результати рейтингового оцінювання, відносних показників, індексів тощо.

За Гордей О. доступність в соціальному секторі представляється фактично можливістю придбати відповідні товари задля забезпечення своїх першочергових потреб, що складаються як с потреб моральних, фізичних, так і економічних (суцільний розвиток) [2]. Задля оцінки рівня доступності окремих програм для окремої людини автором рекомендовано використовувати ряд індикаторів, зокрема: «система показників рівня життя японських економістів, що складається з

35 індикаторів, які описують всі сфери життєдіяльності людини; основний критерій цієї системи – від кількості до якості» [2].

Для оцінки досягнутого рівня життя пропонується використовувати новий макроекономічний показник – чистий національний добробут (державне споживання, особисте споживання, послуги державного капіталу, послуги споживчих товарів тривалого користування, вільний час, позаринкову діяльність, витрати на збереження природного середовища, забруднення природного середовища, збиток від урбанізації) [2].

На наш погляд даний підхід є вдалим з точки зору макроекономічного змісту доступності та комплексності сфер її прояву. Проте, за пропонованим макроекономічним показником ми можемо лише констатувати результати доступності в соціальній сфері і не можемо характеризувати особливості формування її складових для досягнення даних результатів, що ускладнює встановлення причинно-наслідкових зв'язків в ході дослідження.

На думку Апопія В.В. економічна доступність для населення товарів полягає у можливості населенням придбати необхідні товари у повному обсязі за доступними цінами [1]. Так, автор зазначає, що за європейськими стандартами доступні межі для придбання споживчих товарів складають 30-35% загального бюджету, у порівнянні для України цей показник сягає 70%, що вказує на низький рівень доходу населення, на зниження економічної доступності окремих груп товарів [1].

За результатами досліджень Яціва І. Б. прийнято критерієм економічної доступності продовольства вважати частку сукупних витрат на харчування в загальному підсумку сукупних витрат населення, яку розраховують за даними обстежень умов життя домогосподарств, здійснюваним Державною службою статистики України [10]. Автором запропоновано використовувати індикативні методи вимірювання економічної доступності продовольства за наступними індикаторами [10]: частка сукупних витрат на харчування в загальних сукупних витратах, %; індикатор диференціації вартості споживання; індикатор диференціації споживання в домогосподарствах. Для здійснення аналізу та оцінювання продовольчої безпеки країни автором запропонована Крива Лоренца, що демонструє розподіл доходів у суспільстві, а макроекономічним показником, який характеризує відхилення фактичного розподілу доходів населення від лінії їх рівномірного розподілу – коефіцієнт Джині (коефіцієнт нерівності розподілу доходів) [10]. Тоді як коефіцієнт еластичності попиту на продовольчі товари за доходом відображає зміну поведінки споживачів продовольства в міру зростання їх доходів [10].

В інформаційному просторі широко розповсюджений термін високої доступності (High

availability). Так, Черкасов Д.І. її визначає як «впровадження технічних рішень, які забезпечують безперервність бізнес-процесів підприємства на рівні 24x7 (24 години на добу, 7 днів на тиждень)» [15].

Високу доступність забезпечує «стійкість бізнес-процесів до будь-яких порушень у функціонуванні використовуваних технічних засобів – апаратних чи програмних компонентів, мережевих застосунків, закладених процедур» [16]. Автор відзначає розповсюдження методу оцінювання доступності інформаційних технологій на основі ймовірності на рівні 99,9% як характеристику максимальної повноти доступності, що представлено методом «п'ять дев'яток».

Таким чином, з метою підвищення рівня доступності об'єкта, процесу чи суб'єкта визначальним інтегрованим фактором виступає стійкість функціонування системи загалом [17]. Крім того, можливості того ж об'єкта, які надає його доступність, повинні мати постійний і стабільний характер отримання очікуваного якісного результату. Тоді в сфері основних засобів доступність обумовлює стійкість функціонування їх системи на тривалий період із стабільною якісною структурою. Оскільки висока доступність часто ототожнюється із ефективним використанням ресурсу, пропонується до основних засобів застосовувати саме даний підхід в оцінюванні ефективності їх функціонування.

У випадку, коли об'єктом досліджень виступають основні засоби, а предметом – методи їх оновлення, управління тощо, доступність виступає певним обмеженням. В такому сенсі доступність відображає: стримування певним чином суб'єкта у діях щодо основних засобів; заборону на певний період щодо використання основних засобів чи методів зміни їх якості або статусу; форма регулювання основними засобами за параметрами кількості, структури та якості; вмотивовані у виробничий процес процедури та правила, що обумовлені прийняттям управлінських рішень у сфері управління, регулювання та аудиту основних засобів.

Крім того, розглядається доступність основних засобів в контексті суб'єктно-об'єктного підходу, а саме: доступні суб'єкту господарювання джерела відтворення основних засобів; методи, що збільшують доступність нових основних засобів (зокрема, лізінг); доступність методів амортизації основних засобів; доступність основних засобів за ціною; доступність основних засобів на ринку (асортиментна доступність); доступність здійснення аудиту основних засобів; доступність суб'єктів основних засобів при застосуванні.

За кожним напрямом якісно-кількісні оцінки функціонування основних засобів формуються суб'єктивно (експертно, з досвіду тощо) та об'єктивно, виходячи із обліково-статистичної інформації та відповідних логічних умовиводів, що заключаються в межах наявних стандартів,

норм, законів, процедур тощо. Синтетичний аналітичний продукт зазначених підходів дає змогу забезпечити процес розвитку основних засобів як елементу виробничої системи суб'єкта господарювання.

Наразі, в умовах надвисокого рівня зносу основних засобів промисловості та кризи в країні, актуальним питанням залишається пошук доступних методів, інструментів забезпечення стабільного функціонування основних засобів на планованому рівні для збереження їх функцій протягом заданого періоду та цілісності виробничої системи і основних характеристик суб'єкта господарювання загалом.

Висновки з проведеного дослідження. У підсумку зазначимо, що здійснено узагальнення методичних підходів до формалізації доступності за різними секторами економіки, в результаті чого доведено, спільними рисами у авторських поглядах є те, що доступність визначається спектром наявних можливостей для здійснення певних дій або досягнення конкретних цілей. Проте, підходи відрізняються тільки специфікою сфери застосування.

Розрізняють наступні основні види доступності: фінансова, соціальна, комерційна, фізична, економічна, маркетингова, моральна, товарна, висока, постійна. Зважаючи на те, що доступність є слабко структурованою категорією, тому дослідники досить обмежено висвітлюють параметри, за якими можна її формалізувати. До основних методів, за якими визначають рівень доступності в різних сферах економіки, віднесено наступні: анкетування, індикативний, коефіцієнтний, індексний, статистичний, рейтинговий, ймовірнісний, інтегрований.

В сфері функціонування основних засобів доступність визначається певним обмеженням у формі стримування, заборони, формах регулювання, відповідних додаткових процедур та правил, сукупність яких визначає спектр прояву доступності в процесі функціонування основних засобів від фінансового до організаційного плану.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Апопій В.В. Соціальна функція торгівлі / В. В. Апопій // Економіка і прогнозування. – 2007. – № 4. С. 93-103
2. Гордей О. Система чинників і фінансові показники вимірювання рівня життя населення / О. Гордей // Економіка. – 2009. – №10. – С. 222-225
3. Гринюк А. Перспективи розвитку малого бізнесу крізь призму доступності кредитних ресурсів / А. Гринюк // Вісник національного банку України. – Київ. – №1. – 2010. – С. 52-54
4. Лукіна Т.О. Доступність освіти як показник результативності державного управління освітою в Україні / Т.О. Лукіна // Вісник НДАУ №3. – 2013. – С. 114 -120

5. Мнушко З.М. Система забезпечення доступності лікарських засобів / З.М. Мнушко, І.В. Тіманюк // Вісник фармації НФУ. – №49. – 2007. – С. 52-58
6. Науменкова С.В. Підвищення доступності фінансових послуг: актуальні питання регуляторної практики / С. В. Науменкова // Фінанси України. – 2013. – № 10. – С. 20-33
7. Науменкова С.В. Формування нової фінансової архітектури: Основні питання та можливості, виклики для України / С.В. Науменкова // Вісник національного банку України. – Київ – №1. – 2010. – С. 8-14
8. Омельчук В.О. Доступність житла в Україні: сучасний стан, тенденції, та методика виміру / В.О. Омельчук // Інвестиції: практика та досвід. – №17. – 2010. – С. 41-45
9. Овчаренко О.М. Доступність правосуддя та гарантії його реалізації / О.М. Овчаренко // Монографія НЮАУ, Харків: Право 2008, м С. 112-124
10. Яців І.Б. Оцінка вартості рівня економічної доступності продовольства / І.Б. Яців // Економічний аналіз. – Том 15. – №1. – 2014. – С. 28-236
11. Офіційний сайт загальнодоступної вільної багатомовної онлайн-енциклопедії «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>
12. Брошура «Чому доступність є важливою?» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://issuu.com/nabd/docs/chomu_dostupnist_e_vazhlyvoyu
13. Сайт електронних презентацій Present5.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://present5.com/ponyattya-informacijno%D1%97-bezpeki-za-sformovanoyu-istorichnoyu-ta/>
14. Черкасов Д. І. Висока доступність мережевих сервісів: визначення та основні фактори впливу / Д. І. Черкасов // Наукові записки НаУКМА. Комп'ютерні науки. – 2014. – Т. 163. – С. 98-102. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAkn_2014_163_19
15. IBM i V6.1. High availability/IBM Knowledge Center [Electronic resource]. – Mode of access: http://www_01.ibm.com/support/knowledgecenter/ssw_ibm_i_61/rzahg/rzahgha.htm. – Title from the screen
16. Building Resilient IP Networks/Kok-Keong Lee/ Cisco Press, 800 East 96th Street, Indianapolis, IN 46240 USA.
17. Пономаренко, Т.В. Передумови стійкості розвитку вітчизняних металургійних підприємств [Електронний ресурс] / Т. В. Пономаренко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. – № 2. – Режим доступу: \www/URL: <http://global-national.in.ua/vipusk-1-2014/176-ponomarenko-t-v-peredumovi-stijkosti-rozvitku-vitchiznyanikh-metalurgijnikh-pidpriemstv>